

Literaire bijlage bij Mijn weekblad

Een suite met drie ramen

Toen Percy Shelley met zijn Mary bij Byron ging logeren, waren ze nog niet getrouwd. Dat huwelijk werd pas gesloten, toen Shelley's eerste vrouw zelfmoord had gepleegd. Zijn echtelijke en buitenechtelijke verhoudingen waren nogal een warboel. Hij was zo'n man die zich onder de dekmantel van het dichterschap uitleefde in onverantwoordelijk, kinderlijk, onvolwassen gedrag. Hij miste iedere zelfkriek en zelfbeheersing. Zijn leven en werk vormen een goed voorbeeld van wat er met een genie gebeurt als hij geen karakter heeft.

Ik wil de dichter Shelley graag eren door een tweetal sonnetten op te nemen die ik vertaalde voor mijn bundel *Sonnetten die Queen Victoria las* (Boekenplan 2010).

1819

Percy Shelley: *Cenci*

Het verhaal voor dit drama baseerde Shelley op een ware gebeurtenis. Beatrice Cenci leefde aan het einde van de zestiende eeuw. Haar vader Francesco Cenci (1549-1598) was een afschuwelijke kerel, het prototype van de wrede meedogenloze Romeinse edelman. In een samenzwering met haar moeder en haar twee broers liet Beatrice hem door een paar huurmoordenaars om het leven brengen. Vermoedelijk was de aanleiding hiervoor gelegen in het feit dat de vader de verhouding van zijn dochter met een bediende had ontdekt. Een van de huurmoordenaars verried hen echter en de samenzweerders werden voor het gerecht gebracht. De beeldschone verdachte verkreeg veel sympathie, omdat haar advocaat beweerde dat ze zich alleen maar had verdedigd tegen de bloedschande, waaraan haar vader haar wilde onderwerpen. Niettemin weigerde de paus haar gratie te verlenen en op 11 september 1599 werd Beatrice Cenci onthoofd. Voor de bewerking van deze geschiedenis in een drama koos Shelley de onschuld van het meisje tot uitgangspunt. Men zou verwachten dat zij zou aanvoeren dat haar handelwijze te verdedigen is tegenover de gruweldaden van haar vader, maar ze ontkent het feit zelf. Een commentator schreef hierover: 'Dat Beatrice valselijk haar schuld loochent en dus wordt neergezet als een leugenaarster, vindt waarschijnlijk zijn oorzaak in Shelley's neiging zichzelf te bedriegen.'

Percy Bysshe Shelley (1792-1822)

I Gevoelens van een republikein bij de val van Bonaparte

*Ik haatte je, tiran, en heb berouwd
dat ik moest zien hoe een der minste slaven
zo juichend kon staan dansen op de graven
van Vrijheid. Ja, jij had je troon gebouwd
op al wat naar ik hoop je slaap verstoort.
Hij kon er steeds nog staan, maar je verkoos
de staatsie, weelderig en broos,
die nu is weggestoven. Massamoord,
verraad en slavernij, verkrachting, plagen,
je hebt ze allemaal gediend. Ik weet
– te laat – sinds jouw en Frankrijk's nederlagen,
dat niet Bedrog en Kracht de vijand heet,
we zijn door Wetten en Geloof misleid,
bloedige misgeboorten van de tijd.*

Engeland in 1819¹

*De koning sterft, oud, blind, gek en veracht –
van prinsen van dezelfde domme soort
wordt niets dan modder door het volk verwacht –
ze hebben niets gezien en niets gehoord,
bloedzuigers die het land zijn laatste kracht
ontnemen tot het langzaam wordt vermoord.
Een uitgehongerd volk, de velden braak,
een leger steeds alleen naar buit op zoek,
bloedige wetten brengen dood en wraak,
een goddeloze godsdienst zonder boek,
'n Senaat met slechte wetten in de maak, –
dat zijn de graven waaruit ooit de Geest
losbarst en kwade dagen weer geneest.*

¹ De Engelse koning George III (1738 – 1820) werd in 1811 wegens krankzinnigheid van zijn taken ontheven.